

**Ecologisch onderzoek
Hazersweg 25
te Ouddorp**

**Opdrachtgever
De Langen & Van den Berg
Vastgoed B.V.
te Bergambacht**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Ecologisch onderzoek
Hazersweg 25
te Ouddorp**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
De Langen & Van den Berg
Vastgoed B.V.
te Bergambacht**

Datum: 9 november 2017
Rapportnr: 217051/AQT 302 FF/ED
Status: Definitieve rapportage

IBAN: NL08 RABO 0368 1199 55 •

BTW: NL-8105.67878.B01 •

K.v.K. nr. 27240696

COLOFON

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Titel : *Ecologisch Onderzoek Hazersweg 25 te Ouddorp*

Opdrachtgever : De Langen & Van den Berg Vastgoed B.V.
Contactpersoon : Wim Kaandorp, IntROview B.V.

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl

Projectteam

Projectmanager : mw. M. Langstraat Bsc
Contactpersoon : mw. M. Langstraat Bsc
Auteur : Ir E. van Doorn
Veldwerk : Ir E. Van Doorn
: F. Van Jaarsveld
Kwaliteitsborger : mw. M. Langstraat Bsc

Projectnummer : **217036**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
10 november 2017	Definitief		

© 2017 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Wet Natuurbescherming	6
2.4	Methode.....	6
2.4.1	<i>Huismusonderzoek.....</i>	6
2.4.2	<i>Gierzwaluwonderzoek.....</i>	6
2.4.3	<i>Inventarisatie kerkuil</i>	7
2.4.4	<i>Vleermuisonderzoek.....</i>	7
2.4.5	<i>Inventarisatie rugstreeppad</i>	7
2.4.6	<i>Inventarisatie marterachtigen</i>	7
2.5	Periodisering.....	8
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	9
2.7	Nieuwe Wet Natuurbescherming.....	9
3	PROJECTLOCATIE EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN	10
3.1	Ligging plangebied	10
3.2	Bestaande situatie.....	10
3.3	Beoogde situatie en werkzaamheden	10
4	RESULTATEN.....	12
4.1	Huismus.....	12
4.2	Gierzwaluw.....	12
4.3	Kerkuil.....	12
4.4	Algemeen voorkomende vogelsoorten	12
4.5	Vleermuizen	13
4.5.1	<i>Soorten.....</i>	13
4.5.2	<i>Waarnemingen in het voorjaar/zomer</i>	13
4.5.3	<i>Waarnemingen in het najaar.....</i>	13
4.5.4	<i>Sporenonderzoek gewone grootvleermuis.....</i>	13
4.6	Marterachtigen en andere zoogdieren	13
4.7	Rugstreeppad	14
5	FUNCTIONALITEIT PLANGEBIED EN EFFECTBEPALING	15
5.1	Nestplaatsen gierzwaluw	15
5.2	Rustplaats kerkuil.....	15
5.3	Vleermuizen	16
5.4	Wettelijk kader	16
6	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	17
6.1	Conclusie	17
6.1.1	<i>Algemene zorgplicht en bescherming in het broedseizoen</i>	17
6.2	Aanbevelingen	17
6.2.1	<i>Algemeen</i>	17
6.2.2	<i>Gierzwaluw.....</i>	18
6.2.3	<i>Kerkuil</i>	18
7	BRONVERMELDING	19
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER.....	20
BIJLAGE 2	KAART PLANGEBIED	22
BIJLAGE 3	WAARNEMINGEN	23
BIJLAGE 4	OVERZICHT WAARNEMINGEN	26

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van De Langen & Van den Berg Vastgoed B.V. te Bergambacht heeft Aqua Terra-Nova BV voor de geplande werkzaamheden/activiteit aan de Hazersweg 25 te Ouddorp ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van en de functie van het plangebied voor de volgende beschermde soorten:

- Huismus;
- Gierwaluw;
- Kerkuil;
- Vleermuizen;
- Rugstreeppad;
- Marterachtigen.

Uit de Eco effectscan met rapport nummer 217036/AQT 301 FF/ML d.d. 10 maart 2017 welke is uitgevoerd door Aqua Terra Nova is gebleken dat het pand geschikt is als mogelijke broedlocatie voor huismussen. Daarnaast konden de aanwezigheid van nestgelegenheid van gierwaluw, kerkuil en verschillende soorten vleermuizen niet direct uitgesloten worden. De rugstreeppad is een pioniersoort en komt in de omgeving voor, nader onderzoek hiernaar is geadviseerd. Als laatste kon de aanwezigheid van marterachtigen, zoals bunzing en steenmarter niet uitgesloten worden. Om dit nader in beeld te brengen is soortgericht vervolgonderzoek uitgevoerd. Wanneer beschermde functies worden aangetroffen dan is een ontheffing op de Wet Natuurbescherming nodig.

Onderstaand onderzoek is uitgevoerd om de af- dan wel aanwezigheid van (essentiële) leefgebieden, vaste verblijfplaatsen en nestlocaties van huismus, gierwaluw, kerkuil, rugstreeppad, vleermuizen en marterachtigen aan te tonen.

1.2 Doelstelling

Het ecologisch onderzoek heeft als doel om vast te stellen:

1. of de huismus, gierwaluw, kerkuil, vleermuizen, rugstreeppad en marterachtigen in het plangebied aanwezig zijn;
2. wat de functionaliteit van het plangebied is voor aanwezige beschermde soorten;
3. welke effecten het project heeft op de functionele leefomgeving van de aanwezige beschermde soorten.

Vervolgens wordt aangegeven of mogelijke negatieve effecten van het project te vermijden, mitigeren, en/of te compenseren zijn en welke vervolgpprocedure benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding worden de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Hierna volgt hoofdstuk 2 met de werkwijze. In hoofdstuk 3 komen de resultaten van de inventarisatie aan de orde. Dit leidt in hoofdstuk 4 tot een conclusie over het voorkomen van beschermde soorten en de te nemen maatregelen. Hierna volgen de bronvermeldingen en de bijlagen met o.a. inventarisatiegegevens.

1.4 Verantwoording

Ecologisch medewerkers van Aqua-Terra Nova bv hebben ruime veldervaring in onderzoek naar beschermde soorten en hebben daartoe gerichte cursussen gevolgd.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 WERKWIJZE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet Natuurbescherming in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Wet Natuurbescherming zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 2 beschermingscategorieën (categorie 1 en 2). Categorie 1 betreffen de strikt beschermde soorten van de Europese Habitat- en vogelrichtlijn aangevuld met soorten van de Bern en Bonn conventies. De categorie 2 soorten betreffen de nationaal en provinciaal beschermde soorten. Categorie 2 bestaat voor een groot deel uit de kwetsbare rode lijst soorten. De beschermde gebieden bestaan uit de Europese aangewezen Natura 2000-gebieden, aangevuld met provinciaal aangewezen beschermde natuurgebieden.

De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie bijlage 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

2.4 Methode

2.4.1 Huismusonderzoek

De huismusinventarisatie is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten voor de huismus ⁽¹³⁾. In dit kennisdocument is de minimale inspanning omschreven om de aan- of afwezigheid van de huismus te onderzoeken. Dit zijn twee inventarisaties in de ochtend in de periode 1 april - 15 mei door een ervaren ecooloog met verrekijker. Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (aantal huismussen, aantal nesten, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor de huismus beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

De inventarisaties zijn eveneens uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Dit houdt in geen regen, harde wind en kou tijdens de inventarisatie. Daarnaast zijn de inventarisaties uitgevoerd op de meest geschikte moment van de dag. Dit is tussen één á twee uur na zonsopkomst.

2.4.2 Gierzwaluwonderzoek

De gierzwaluwinventarisatie is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten voor gierzwaluwen ⁽¹³⁾. In dit kennisdocument is de minimale inspanning omschreven om de aan- of afwezigheid van de gierzwaluw te onderzoeken. Dit zijn drie inventarisaties in de avond in de periode 15 mei - 15 juli door een ervaren ecooloog met verrekijker. Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (aantal gierzwaluwen, aantal nesten, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor de gierzwaluw beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

De inventarisaties zijn eveneens uitgevoerd onder droge weersomstandigheden en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen waarvan minimaal één inventarisatie is uitgevoerd op het moment dat er jongen aanwezig zijn (tussen 20 juni en 7 juli). Daarnaast zijn de inventarisaties uitgevoerd op de meest geschikte moment van de dag. Dit is anderhalf uur voor zonsondergang tot zonsondergang. De locatie is een strategisch gekozen plaats of plaatsen binnen het plangebied van waaruit verschillende potentiële nestlocaties overzien kunnen worden.

2.4.3 Inventarisatie kerkuil

De kerkuil inventarisatie is uitgevoerd conform de Kennisdocumenten voor kerkuilen ⁽¹³⁾. In dit kennisdocument is de minimale inspanning omschreven om de aan- of afwezigheid van de kerkuil te onderzoeken. Dit zijn minstens drie bezoeken in de avond of nacht in de periode februari tot en met oktober. Tijdens de inventarisaties zijn de waarnemingen (kerkuil, braakbal, veren, krijtsproten) en weersomstandigheden genoteerd.

2.4.4 Vleermuisonderzoek

Het aantal bezoeken, het tijdstip en de periode(n) voor het vleermuisonderzoek zijn gebaseerd op het meest recente Vleermuisprotocol⁽⁶⁾ en de Kennisdocumenten voor vleermuizen⁽¹⁸⁾. In het protocol en de Kennisdocumenten is de minimale inspanning omschreven om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten te onderzoeken. Indien wordt afgeweken van het vleermuisprotocol en kennisdocumenten wordt dit goed onderbouwd bij hoofdstuk 4 resultaten.

De inventarisaties zijn uitgevoerd in de geschikte periode door twee ervaren ecologen met batdetector (type: Pettersson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme van het geluid en de frequentie waarop de vleermuis het beste wordt gehoord, de zogenaamde "piekfrequentie", kan in veel gevallen worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Om de vliegroutes, foerageergebieden en verblijfplaatsen in kaart te brengen, is lopend met de batdetector het plangebied doorzocht. Daarnaast is een deel van de omgeving rondom het plangebied doorzocht.

Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd en zijn geluidsopnamen van vleermuizen gemaakt. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

Omdat de activiteit van vleermuizen afhankelijk is van de weersomstandigheden en vleermuizen regelmatig verhuizen tussen verschillende verblijfplaatsen binnen hun netwerk, is het noodzakelijk meerdere malen bij gunstige weersomstandigheden te inventariseren. Gunstige weersomstandigheden zijn nachten met een temperatuur van >10°C en zonder harde wind of regen. In totaal zijn zes locatiebezoeken uitgevoerd, vier in het voorjaar (15 mei t/m 15 juli) en twee in het najaar (15 augustus t/m eind september).

2.4.5 Inventarisatie rugstreeppad

Het onderzoek naar de aanwezigheid van de rugstreeppad is conform de 'Soortenstandaard Rugstreeppad 2014' uitgevoerd ⁽¹³⁾. Er is onderzoek uitgevoerd naar voortplantingsgebied en aanwezigheid van dieren.

Er zijn in totaal minstens drie veldbezoeken uitgevoerd door twee ervaren veldmedewerkers tijdens relatief warme, windstille avonden en nachten. In de periode april t/m juli 2017 is ten behoeve van voortplantingsgebied gelet op de aanwezigheid van kooractiviteit, geschikt voortplantingswater en aanwezigheid van eiersnoeren in het water.

2.4.6 Inventarisatie marterachtigen

Inventarisatie naar de beschermde steenmarter heeft zich gericht op het zoeken naar sporen van deze soort. Tijdens de inventarisaties zijn de schuren fijnmazig systematisch doorkruist door de ecologen waarbij gelet is op sporen die duiden op de aanwezigheid van deze soort.

2.5 Periodisering

In de onderstaande tabel zijn de data en de weersomstandigheden van de uitgevoerde veldinventarisaties weergegeven. In totaal zijn negen veldbezoeken uitgevoerd in de periode april tot september 2017 ten bate van het onderzoek naar vleermuizen en jaarrond beschermde vogels. In tabel 2.1 zijn de data en weersomstandigheden van elk veldbezoek weergegeven.

Tabel 2.1 data en weersomstandigheden uitgevoerde veldinventarisaties

Datum	Tijd	Onderzoek	Focus	Weersomstandigheden
21 april 2017	Ochtend (07:30 – 09:30 uur) <i>Zon op 6:30 uur</i>	Huismus en Kerkuil, Steenmarter	Nestindicerend gedrag en nestlocatie huismus Sporen kerkuil, Steenmarter	Bewolkt, droog, wind 1 Bft, 12°C
30 april 2017	Avond (20:30 – 23:05 uur) <i>Zon onder 21:05 uur</i>	Vleermuizen en Rugstreeppad	Zomer- kraamverblijfplaatsen, en vliegroutes en foerageergebieden vleermuizen. Voortplantingswateren rugstreeppad	Onbewolkt, droog, wind 2 Bft, 13°C
12 mei 2017	Ochtend (7:00 – 8:00 uur) <i>Zon op 5:50 uur</i>	Huismus	Nestindicerend gedrag en nestlocatie huismus	Bewolkt, droog, wind 3 Bft, 14°C
24 mei 2017	Ochtend (03:32 – 06:30 uur) <i>Zon op 5:32</i>	Vleermuizen, Kerkuil, Steenmarter en Rugstreeppad	Zwermverblijfplaats, en vliegroutes en foerageergebieden Sporen Kerkuil en Steenmarter Voortplantingswateren Rugstreeppad	Onbewolkt, droog, wind 2 Bft, 13°C
12 juni 2017	Avond (21:00 – 22:15) <i>Zon onder 22:03 uur</i>	Vleermuizen Gierzwaluw Kerkuil	Zomer- kraamverblijfplaatsen, en vliegroutes en foerageergebieden vleermuizen. Nestindicerend gedrag en nestlocatie gierzwaluw Sporen Kerkuil	Bewolkt, droog, wind 4, Bft, 17°C
27 juni 2017	Avond (20:06 – 23:06) <i>Zon onder 22:06 uur</i>	Gierzwaluw Rugstreeppad	Nestindicerend gedrag en nestlocatie gierzwaluw Kooractiviteit rugstreeppad	Bewolkt, droog, wind 2 Bft, 18°C
10 juli 2017	Avond (19:00 – 23:00 uur) <i>Zon onder 21:57 uur</i>	Vleermuizen Gierzwaluw Rugstreeppad	Zomer- kraamverblijfplaatsen, en vliegroutes en foerageergebieden vleermuizen. Nestindicerend gedrag en nestlocatie gierzwaluw Kooractiviteit rugstreeppad	Bewolkt, droog, wind 2 Bft, 20°C
21 augustus 2017	Avond (21:50 – 23:50 uur) <i>Zon onder 20:52 uur</i>	Vleermuizen Kerkuil en Steenmarter	Paar- zwermverblijfplaats, en vliegroutes en foerageergebieden Sporen Kerkuil en Steenmarter	Bewolkt, droog, wind 5 Bft, 18°C
22 september 2017	Avond (20:39 – 22:39) <i>Zon onder 19:39 uur</i>	Vleermuizen Kerkuil en Steenmarter	Paar- zwermverblijfplaats, en vliegroutes en foerageergebieden Sporen Kerkuil en Steenmarter	Onbewolkt, droog, wind 2 Bft, 15°C

De waarnemingen zijn in hoofdstuk 4 beschreven en in bijlage 2 en 3 in tabellen en op kaarten weergegeven.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Categorie 1 (Strikt beschermde soorten)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit categorie 1 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Categorie 2 (Overige beschermde soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

2.7 Nieuwe Wet Natuurbescherming

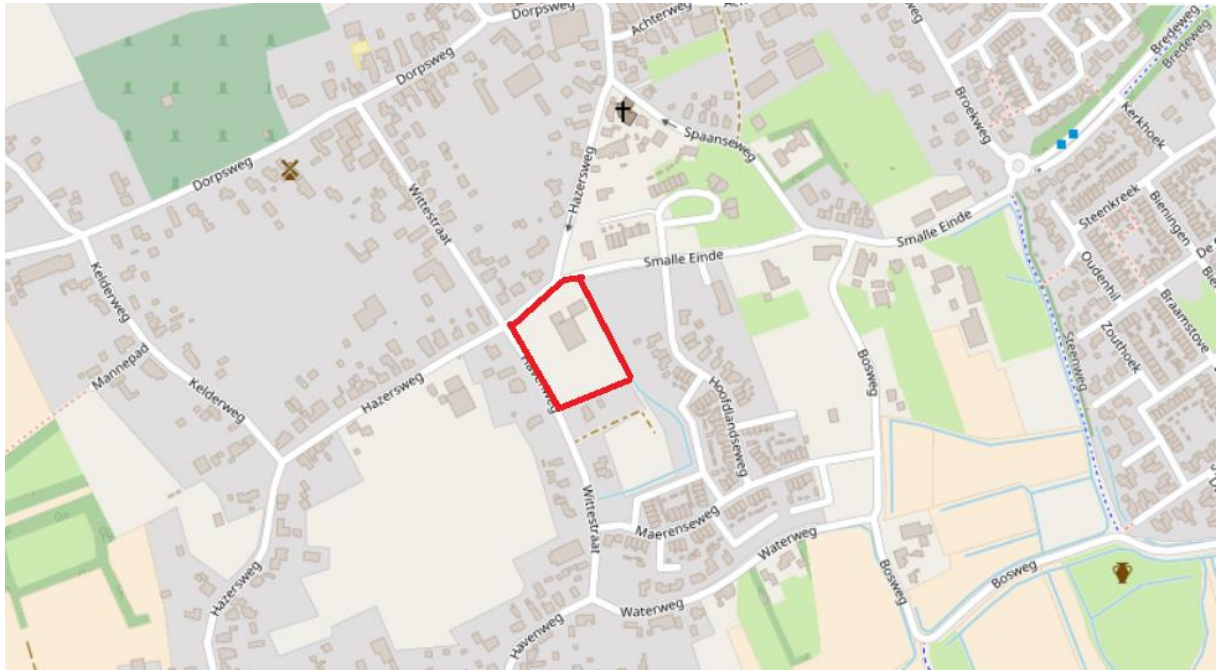
Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking getreden. Deze wet voegt de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. In deze nieuwe Wet Natuurbescherming hebben de provincies de rol van bevoegd gezag.

Naast de nationaal vastgestelde verordeningen zijn er tevens provinciale verordeningen opgesteld en kunnen soorten en gebieden op provinciaal niveau worden toegevoegd aan de lijst beschermde soorten (categorie 2).

3 PROJECTLOCATIE EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Hazersweg 25 te Ouddorp, gemeente Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid-Holland. Het plangebied betreft een boerderijwoning met grote boerderijschuur een wagenhuis, een grasland en omliggende struwelen. Zie figuur 3.1 en bijlage 2 voor de ligging en begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied aan Hazersweg 25 en de begrenzingweergegeven met rood kader.

3.2 Bestaande situatie

Binnen het projectgebied staan een boerderijwoning met grote boerderijschuur en een wagenhuis. Daarnaast bestaat het projectgebied uit een grasland (inmiddels met opschietende wilgen) en omliggende struwelen. Deze zijn te bereiken via een onverhard pad langs het wagenhuis aan de oostkant van het projectgebied. Zie voor een impressie van het plangebied de afbeeldingen op de volgende pagina (figuur 3.2).

3.3 Beoogde situatie en werkzaamheden

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De bestaande woonboerderij met wagenhuis zullen gerestaureerd worden. De grote boerderijschuur aan de achterzijde van de woning zal worden gesloopt om plaats te maken voor een woonblok van 6 woningen. In totaal zullen er 25 nieuwbouwwoningen (incl. gerestaureerde woningen) gerealiseerd worden binnen het projectgebied. Het aanwezige groen zal voor de realisatie van het project geheel verwijderd worden.

De uitvoering van de sloop bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- Het maaien van de struwelen en onder begroeiing;
- Het vellen en rooien van bomen;
- Het slopen van de grote boerderijschuur;
- Grondwerkzaamheden;
- Renoveren van woonhuis en wagenhuis.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet Natuurbescherming.

Figuur 3.2. Overzicht van het plangebied. Linksboven aanzicht woonhuis en grote schuur vanaf de Havenweg met op de voorgrond grasveld/ruigte. Rechtsboven aanzicht wagenhuis. Linksonder achterkant grote schuur en wagenhuis cq. Materialen opslagplaats. Rechtsonder woonhuis.

4 RESULTATEN

In onderstaande paragrafen worden de resultaten weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties voor huismus, gierzwaluw, kerkuil, vleermuizen, rugstreeppad en steenmarter. In bijlage 3 en 4 zijn de waarnemingen in een Excelbestand en verschillende veldkaarten weergegeven met daarop een overzicht van de waarnemingen. De resultaten van het vleermuisonderzoek zijn opgesplitst in het voorjaar/zomeronderzoek en het najaarsonderzoek. Daarnaast worden de soorten en de drie belangrijke gebruiksfuncties van vleermuizen weergegeven.

4.1 Huismus

De huismus is een algemene broedvogel binnen de dorpskern van Ouddorp ⁽¹¹⁾. Maar vanwege de forse achteruitgang in het aantal broedparen staat de soort wel op de landelijke Rode Lijst (Hustings et al., 2004).

Tijdens de Eco-effectscan is een groep huismussen binnen het projectgebied waargenomen in het struweel langs de grote schuur. Daarbij is een zingend mannetje in de top van struiken gehoord en waargenomen. Hierdoor kon niet uitgesloten worden dat huismussen gebruik zouden maken van de schuren of woning als nestgelegenheid binnen het projectgebied. Bij beide vervolfbezoeken aan het projectgebied, op 21 april en 12 mei 2017, is geen activiteit van huismussen waargenomen binnen het projectgebied. Er is rond het projectgebied gezocht naar de huismussen en geconstateerd dat deze zich richting een woning aan de Havenweg 4 hadden verplaatst. Hier is een roepend mannetje op de dakgoot waargenomen. Dit is op zo'n 50 meter van de boerderij en schuren buiten het projectgebied. De resultaten zijn ingetekend op een kaart in de bijlage.

4.2 Gierzwaluw

Tijdens het broedseizoen van de gierzwaluw is 3 keer een controleronde gemaakt door en rond het projectgebied. Een invliegende gierzwaluw is op 24 mei 2017 waargenomen aan de oostkant van de grote boerderijschuur. Hier was een dakpan naar beneden geschoven, waardoor er een gat ontstaan was. Dit was nog voor de reguliere controlerondes die later in het seizoen gepland stonden voor de observatie van de gierzwaluw, maar toch een waardevolle eerste waarneming. Op 12 juni 2017 is een volgend nest ontdekt aan de westelijke kant van het dak van de grote schuur. Tevens vlakbij de nok van het dak. Op 27 juni 2017 zijn aan deze kant van het dak ook roepende jongen gehoord.

Daarnaast zijn twee gierzwaluwnesten ontdekt onder de dakpannen van het wagenhuis. Tijdens de bezoeken van 27 juni en 10 juli 2017 zijn beide keren invliegende gierzwaluwen waargenomen en roepende jongen gehoord. De gierzwaluwen nestelden allebei op de noordoost kant van het dak. Een nest vlak onder een klein tuimelraam en het andere nest onder de dakrand. Binnen het projectgebied zijn in totaal 4 locaties met nesten van gierzwaluwen aangetoond door de waarneming van een invliegend exemplaar en/of roepende jongen. De resultaten van het gierzwaluwonderzoek zijn ingetekend op een kaart en vastgelegd op foto's in bijlage 3.

4.3 Kerkuil

Er is tijdens de veldbezoeken geen kerkuilenpaar binnen of rond het projectgebied waargenomen. Er is geen territoriale vogel waargenomen en in de grote boerderijschuur zijn vanaf juni geen bedelende jongen aangetroffen. Daarnaast zijn wel verse en oude braakballen aangetroffen in de grote boerderijschuur. Deze zijn vanaf het eerste bezoek tot en met het bezoek half augustus aangetroffen. Daarnaast zijn kalksporen aangetroffen op verschillende balken in de schuur.

4.4 Algemeen voorkomende vogelsoorten

Naast de jaarrond beschermde huismus, gierzwaluw en kerkuil zijn meer soorten broedvogels in het onderzoeksgebied waargenomen. Het betroffenen vogels, zoals Turkse tortel *Streptopelia decaocto*, houtduif *Columba palumbus*, merel *Turdus merula*, pimpelmees *Cyanistes caeruleus*, koolmees *Parus major*, vink *Fringilla coelebs*, winterkoning *Troglodytes troglodytes*, heggenmus *Prunella modularis*, tijftjaf *Phylloscopus collybita*, en kauw *Corvus monedula*. Deze soorten kunnen tot broeden komen in de struiken en bomen in en rond het projectgebied. De Kauwen hebben een nest in de schoorsteen van de woning.

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Soorten

Onderstaand de waarnemingen tijdens het vleermuisonderzoek in 2017. Tijdens het onderzoek zijn de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) in en in de omgeving van het projectgebied waargenomen. Andere vleermuissoorten zijn binnen het plangebied niet waargenomen.

4.5.2 Waarnemingen in het voorjaar/zomer

Verblijfplaatsen

Gedurende het voorjaar en de zomer is geen aanwijzing gevonden voor een verblijfplaats van vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied werd door een aantal vleermuizen gebruikt als foerageergebied en vliegroute. Per avond werden slechts enkele exemplaren waargenomen. Er zijn drie soorten waargenomen, te weten gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, ruige dwergvleermuis, *Pipistrellus nathusii* en laatvlieger *Eptesicus serotinus*. Verspreid over het gebied werden vleermuizen waargenomen met een zwaartepunt boven de binnenplaats tussen woonhuis en wagenhuis. Hier was, tijdens ieder bezoek, een gewone dwergvleermuis aan het foerageren. Overvliegende vleermuizen zoals laatvlieger in de lente zijn waargenomen boven de bosschages langs de grote boerderijschuur richting het zuiden.

4.5.3 Waarnemingen in het najaar

Verblijfplaatsen

Tijdens de najaarsbezoeken werd éénmaal een baltsende vleermuis waargenomen. Een gewone dwergvleermuis vloog op 22 september 2017 roepend boven de binnenplaats tussen boerderijwoning en wagenhuis bomen aan de noordkant van het projectgebied. Het mannetje verdween lange tijd achter de bomen in noordelijke richting. Een mannetje gewone dwergvleermuis vliegt rond zijn paarverblijf. Het is daarom moeilijk vast te stellen waar de exacte locatie van de verblijfplaats is. Het vermoeden bestaat dat het mannetje een paarverblijf bezette in een woonhuis ten noorden van het projectgebied.

Foerageergebied en vliegroutes

Tijdens het bezoek van 22 september 2017 zijn op twee tijdstippen een overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen.

4.5.4 Sporenonderzoek gewone grootvleermuis

Speciale aandacht is uitgegaan naar de mogelijke aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis, *Plecotus auritus*. Vanuit de literatuurbronnen zijn waarnemingen te vinden van gewone grootoorvleermuizen op de kop van Goeree-Overflakkee. De aanwezigheid van deze vleermuissoort is moeilijker met de batdetector vast te stellen, omdat ze door hun foerageertechniek hele zachte geluiden maken ⁽⁷⁾. Hangplaatsen zijn wel makkelijker te vinden en een aanwijzing dat een verblijfplaats in de buurt is. De zolder van het wagenhuis zou een ideale hangplaats kunnen zijn voor de gewone grootoorvleermuis. Er is tijdens de lente, zomer en herfstbezoeken gekeken naar sporen van vlindervleugels en vleermuiskeutels op de zolder van het wagenhuis en in de grote boerderijschuur. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van de aanwezigheid van deze soort. Daarmee kan de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuizen uitgesloten worden.

4.6 Marterachtigen en andere zoogdieren

Sporen van marterachtigen, zoals de Steenmarter, zijn makkelijk te vinden. Op zolders en in schuren kunnen bewoningssporen en uitwerpselen gevonden worden, maar ook prooiresten, voedselvoorraden en gangen door het stro. Uitwerpselen kunnen ook langs jachtroutes gevonden worden. Vaak wordt een nieuw uitwerpsel bij een oude gedeponeerd ⁽¹⁰⁾. Tijdens alle bezoeken is gezocht naar sporen van de Steenmarter en andere marterachtigen, maar deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van Steenmarter kan hiermee uitgesloten worden.

Naast marterachtigen is wel een ander zoogdier in het projectgebied waargenomen. Op 30 april 2017 is een egel *Erinaceus europaeus* in de verwilderde voortuin aan de noordkant van het projectgebied waargenomen.

4.7 Rugstreeppad

Het onderzoek is uitgevoerd door op drie warme avonden en nachten in de periode mei tot en met half juli. Tijdens het onderzoek is geluisterd naar kooractiviteit en gelet op individuen in het plangebied. Zie tabel 2.1 voor de data en weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken.

Tijdens de veldbezoeken zijn er geen waarnemingen gedaan van rugstreeppadden. Er zijn geen kooractiviteiten in en rond het projectgebied waargenomen. Daarnaast is de lente van 2017 erg droog geweest. Dit heeft zeker een negatieve invloed gehad op de voorplantingsmogelijkheden van de rugstreeppad, daar deze soort afhankelijk is van ondiepe poelen die niet binnen 3 weken droogstaan. Tijdens het gehele seizoen hebben zich geen ondiepe poelen met water voorgedaan binnen het projectgebied. Daarnaast is gebleken dat de Hazersweg een zeer drukke doorgaande weg is. De in het verleden waargenomen Rugstreeppadden ten noorden van het projectgebied zullen moeite hebben deze barrière over te steken. Geconcludeerd kan worden dat zich geen voortplantingswateren en rugstreeppadden bevinden binnen het projectgebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan hiermee uitgesloten worden.

5 FUNCTIONALITEIT PLANGEBIED EN EFFECTBEPALING

Het plangebied heeft geen functie voor huismus, rugstreeppad en marterachtigen. In het plangebied zijn foeragerende en/of overvliegende gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvlieger waargenomen. Daarnaast zijn vier nesten van de gierwaluw waargenomen en is een rustplaats van een kerkuil aanwezig in de grote schuur.

Onderstaand wordt per soortgroep de functionaliteit van het plangebied en de effecten van de voorgenoemde werkzaamheden uiteengezet.

5.1 Nestplaatsen gierwaluw

Er zijn beschermde functies van de gierwaluw aanwezig binnen het projectgebied. Een viertal gierwaluwnesten zijn aangetoond. Door de beoogde sloop van de grote schuur en de renovatie van het wagenhuis zullen de nesten verdwijnen. Deze bouw-, renovatie- en sloopactiviteiten van de opdrachtgever zijn een bedreiging voor deze beschermde functie (nestgelegenheid) van de gierwaluw. De gunstige staat van instandhouding van deze soort kan hierdoor niet gewaarborgd worden.

5.2 Rustplaats kerkuil

Dankzij de kerkuilenwerkgroep Goeree-Overflakkee is duidelijk geworden dat op minder dan 100 meter van het projectgebied een nestlocatie van een kerkuilenpaar is. Dit betekent dat het plangebied aan de Hazersweg 25 deel uitmaakt van het territorium (het functionele leefgebied) van dit kerkuilenpaar. Het mannetje zal tijdens het broedseizoen op gezette tijden in de grote boerderijschuur gerust hebben en het plangebied gebruiken als foerageergebied.

Aantasting van het functionele leefgebied kan aan de orde zijn als het geschikte habitat waar de kerkuil in voorkomt in kwantiteit of kwaliteit voor de kerkuil afneemt, waardoor dit niet meer de functie van nest of rustplaats kan vervullen. Een leefgebied moet de kerkuil het hele jaar blijvend voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te kunnen verblijven ⁽¹³⁾.

Figuur 12. Het functionele leefgebied van het Kerkuilenpaar nabij Hazersweg 25. Rode cirkel geeft aan waar de nestlocatie zich ongeveer bevindt, Oranje cirkel is het minimale oppervlakte jachtgebied waarbij er veel prooien zijn, Gele cirkel is de oppervlakte van het jachtgebied indien er weinig prooien zijn. Het projectgebied is gearceerd.

Er is een overzicht gemaakt van het mogelijke functionele leefgebied van dit kerkuilenpaar in Ouddorp (Figuur 12). Er is geen inzicht in de concurrentiedruk van andere broedparen. Het functionele leefgebied wat een kerkuil minimaal nodig heeft is aangegeven met een oranje cirkel. Bij een kleiner voedselaanbod zal het functionele leefgebied van de kerkuil groter worden (zie gele cirkel).

Het kerkuilenpaar nabij de Hazersweg 25 is afhankelijk van het mannetje kerkuil voor het brengen van prooien en daarmee afhankelijk van geschikt foerageergebied nabij de nestplaats. Met de nieuwbouw aan de Hazersweg zal een deel van dit functionele foerageergebied samen met een rustplaats verdwijnen (zie gearceerde vlak in figuur 12). Dit is een substantieel gedeelte van het functionele leefgebied van dit kerkuilenpaar. Dit beïnvloedt de gunstige staat van instandhouding van het kerkuilenpaar.

5.3 Vleermuizen

De functie van het plangebied is voor vleermuizen vooral foerageergebied en vliegroute. De vliegroute was enkel in de lente duidelijk herkenbaar door langs vliegende exemplaren. Deze zal geen deel uitmaken van een vaste vliegroute die jaarrond gebruikt wordt. Daarnaast is er een gewone dwergvleermuis die gebruikmaakt van het plangebied als foerageergebied. Er is genoeg alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig voor deze gewone dwergvleermuis om te foerageren. Daarnaast zijn voor vliegroutes van vleermuizen genoeg alternatieve lijnvormige structuren aanwezig in de directe omgeving. De beoogde sloop-, renoveer-, en bouwactiviteiten hebben geen invloed op het functionele leefgebied van vleermuizen die foerageren of over het plangebied vliegen.

5.4 Wettelijk kader

Gierzwaluwen en Kerkuilen behoren tot de strikt beschermde soorten conform artikel 3.1 van de Wet Natuurbescherming en de Europese Vogelrichtlijn. De nesten van gierzwaluwen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 2 van vogelnesten (DR, 2009): "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar". en Bijlage II van de conventie van Bonn. De nestkast en de vaste rustplaatsen van kerkuilen zijn beschermd conform artikel 3.1 lid 2: "Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen". Conform de wet is verstoring van de functionele leefomgeving van gierzwaluwen en kerkuilen niet toegestaan.

Voor de het slopen van de grote schuur en het renoveren van het wagenhuis dient een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd te worden. De nestgelegenheden van de gierzwaluwen en de rustplaats van de kerkuil mogen zonder ontheffing niet vernietigd worden. Het bevoegd gezag (Omgevingsdienst) verleend enkel een ontheffing als er aan strikte voorwaarden voldaan wordt. Hiernaast dient het project:

- een wettelijke belang te dienen,
- dienen er geen alternatieven mogelijk te zijn die minder effect hebben op de beschermde soorten;
- dient de gunstige staat van instandhouding van de soort gewaarborgd te zijn.

De ontheffingsaanvraag kan digitaal bij de Omgevingsdienst ingediend worden. Hierbij dient er rekening gehouden te worden met een proceduretijd van 20 weken. Dit kan echter zowel korter als langer zijn.

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

In opdracht van De Langen & Van den Berg Vastgoed B.V. heeft Aqua Terra Nova ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van huismus, gierzwaluw, kerkuil, vleermuizen rugstreeppad en marterachtigen in het plangebied aan de Hazersweg 25. De grote boerderij wordt gesloopt en de boerderijwoning en het wagenhuis worden gerenoveerd. Ook wordt nagenoeg alle beplanting op het perceel verwijderd. Het toekomstig gebruik van het terrein heeft als bestemming woningbouw. Er zullen in totaal 25 woningen in het plangebied verrijzen. Uit de Eco effectscan met rapportnummer 217036/AQT 301 FF/ML d.d. 10 maart 2017 is gebleken dat het pand mogelijk geschikt is als broedlocatie voor huismussen en gierzwaluwen. Daarnaast kon op voorhand niet uitgesloten worden dat het plangebied een functie heeft voor de kerkuil, rugstreeppad en marterachtigen.

6.1 Conclusie

Op basis van het onderzoek kan gesteld worden dat:

- In het plangebied zijn geen nestlocaties van de huismus aangetroffen met nest indicerend gedrag;
- De nesten van de huismussen bevinden zich buiten het plangebied onder de dakpannen van het woonhuis aan de Havenweg 4;
- In het plangebied zijn vier nesten van de gierzwaluw geïdentificeerd, waarvan twee onder de dakpannen van de grote schuur en twee onder de dakpannen van het wagenhuis;
- De geplande werkzaamheden hebben een negatief effect op nestgelegenheden (functionele leefomgeving) van de gierzwaluwen.
- In de grote schuur binnen het plangebied is een rustplaats van een kerkuil aangetroffen;
- De geplande werkzaamheden hebben een negatief effect op de rustplaats en foerageergebied van de kerkuil;
- Binnen het plangebied zijn geen zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen;
- Het plangebied maakt geen deel uit van een essentieel foerageergebieden van vleermuizen;
- Het plangebied maakt geen deel uit van een essentiële vliegroutes van vleermuizen;
- Binnen het plangebied zijn geen sporen van de gewone grootoorvleermuis gevonden;
- De geplande werkzaamheden hebben geen effect op vaste verblijfplaatsen of de functionele leefomgeving van vleermuizen;
- Binnen het plangebied zijn geen voortplantingspoelen van rugstreeppadden gevonden of kooractiviteiten waargenomen;
- Binnen het plangebied zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen;

6.1.1 Algemene zorgplicht en bescherming in het broedseizoen

Met het vergraven van grond en het weghalen van bomen en struiken kunnen verblijfplaatsen van algemene soorten verloren gaan en kunnen dieren aangetroffen worden. De nesten van de vogels die nestelen in de bosschages en de Kauwen in de schoorsteen binnen het projectgebied zijn gedurende de broedtijd beschermd. In verband met de planning van de sloot-, rooi- en renovatiewerkzaamheden aan de woning is het belangrijk om met het broedseizoen rekening te houden. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot en met 15 juli, maar is soortafhankelijk.

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen van algemene, niet beschermde soorten, zoals de Egel en Bunzing geldt een vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming. De Algemene Zorgplicht blijft echter wel van toepassing. Indien tijdens werkzaamheden een (verblijfplaats van) een Egel of Bunzing aangetroffen wordt, is het verstandig de dieren de tijd te geven zichzelf verplaatsen uit het projectgebied zonder dat ze (on)opzettelijk gedood worden.

6.2 Aanbevelingen

6.2.1 Algemeen

Op basis van het onderzoek zijn de volgende vervolgstappen noodzakelijk:

- Het opstellen van mitigerende maatregelen om verstoring van de gierzwaluwen en de kerkuil tijdens uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen is noodzakelijk;
- Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming voor verstoring van de gierzwaluw en de kerkuil is noodzakelijk. Hiervoor dient er een activiteitenplan opgesteld te worden. In dit activiteitenplan wordt de situatie uitgelicht en wordt aangegeven welke maatregelen en werkzaamheden plaatsvinden. Dit document wordt beoordeeld door de Omgevingsdienst en geldt als onderbouwing voor de ontheffingsaanvraag;

- Zorgvuldige omgang van de aanwezige beschermde soorten op korte en lange termijn dient gewaarborgd te worden middels een ecologisch werkprotocol;
- De verblijfplaatsen mogen, zolang er geen ontheffing is, niet aangetast worden;

6.2.2 *Gierzwaluw*

- Het nemen van mitigerende maatregelen voor verstoring van de verblijfplaatsen van de gierzwaluw vooraf, tijdens en na uitvoering van de werkzaamheden;
- De sloop van de grote schuur en de renovatie van het wagenhuis zullen buiten het broedseizoen van de gierzwaluw moeten gebeuren;
- Als de nestplek verloren gaat door de ingreep, gaat de functionaliteit van die plek volledig verloren. Er zal gezorgd moeten worden voor een overvloed aan vervangende verblijfplaatsen;
- Voor het wagenhuis geldt dat een cluster van vervangende nestplaatsen/nestdakpannen gerealiseerd wordt op het nieuwe dak: een verblijfplaats onder een kapotte dakpan wordt vervangen door een aantal nestdakpannen;
- Vervangende verblijfplaatsen moeten voor de eigenlijke werkzaamheden en voor terugkomst van de gierzwaluwen uit het zuiden beschikbaar zijn;
- De gierzwaluwkasten/dakpannen moeten voldoen aan de eisen voor de gierzwaluw die gesteld worden in het Kennisdocument;
- De nieuwe voorzieningen in de plaats van de nesten in de grote schuur moeten zo dicht mogelijk bij de oude nestplaats gerealiseerd worden; bij voorkeur in de nieuwe daken van de nieuwbouwwoningen;

6.2.3 *Kerkuil*

- Het nemen van mitigerende maatregelen voor verstoring van de aanwezige rustplaats van de kerkuil vooraf, tijdens en na uitvoering van de sloopwerkzaamheden;
- Voer de sloopwerkzaamheden van de grote schuur buiten de kwetsbare periode (broedtijd) van de kerkuil uit;
- Voor elke verblijfplaats die aangetast of verwijderd worden minimaal twee, maar bij voorkeur meer nieuwe verblijfplaatsen aangeboden. Dit in de vorm van bijvoorbeeld kerkuilkasten of toegangen in gebouwen (bijvoorbeeld schuren);
- De nieuwe verblijfplaatsen worden bij voorkeur in de directe omgeving (in de regel binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, in het oorspronkelijke territorium) worden geplaatst, en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden staan;
- De nieuwe verblijfplaatsen zullen bij voorkeur minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden, en bij voorkeur al in de periode september tot december, aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- Het verbeteren van de kwaliteit van bestaand of het realiseren van nieuw geschikt habitat voor kerkuilen. Het is van belang dat dit tijdig en buiten de invloedssfeer van de activiteiten gerealiseerd wordt.

7 BRONVERMELDING

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Wet Natuurbescherming', Ministerie van Economische zaken, Den Haag, 2016.
2. 'houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming)', Staatssecretaris van Economische Zaken, Den Haag, 16 oktober 2016.
3. 'Vergunningverlening Natura-2000', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
4. 'Ontheffingverlening soorten', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
5. 'Melding en ontheffingverlening houtopstanden', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

6. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, maart 2017.
7. 'Met vleermuizen overweg', Limpens et al., 2004. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
8. www.ravon.nl
9. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
10. www.zoogdiervereniging.nl
11. www.sovon.nl
12. 'Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria'. Hustings, F., Borggreve, C., van Turnhout, C. & Thissen J. 2004. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

13. Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>
14. Eco effectscan Hazersweg 25 te Ouddorp, rapportnummer 217036/AQT 301 FF/ML d.d. 10 maart 2017. M. Langstraat Msc. Aqua Terra Nova

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht gegaan. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen.

De belangrijkste doelen van de Wet Natuurbescherming betreffen de bescherming van de biodiversiteit in Nederland, de decentralisatie van de verantwoordelijkheden en een vereenvoudiging van de regels.

De grootste veranderingen met de komst van de Wet Natuurbescherming ten opzichte van de oude natuurwetgeving betreffen:

- alle verantwoordelijkheden en bevoegdheden komen bij de provincies te liggen;
- er komt één rechtsdocument waar zowel vergunning als ontheffing (soorten, gebieden en kap van houtopstanden) wordt verleend;
- Bij de vergunningaanvraag mag aangehaakt worden bij de Omgevingsvergunning, maar dit is niet verplicht.

Soortbescherming

Het doel van de Wet Natuurbescherming is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Wet Natuurbescherming per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te verstoren, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn.

Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, eieren van dieren te rapen of opzettelijk vernielen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen of planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

Onverminderd artikel 3.5 is het verboden: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Zorgplicht

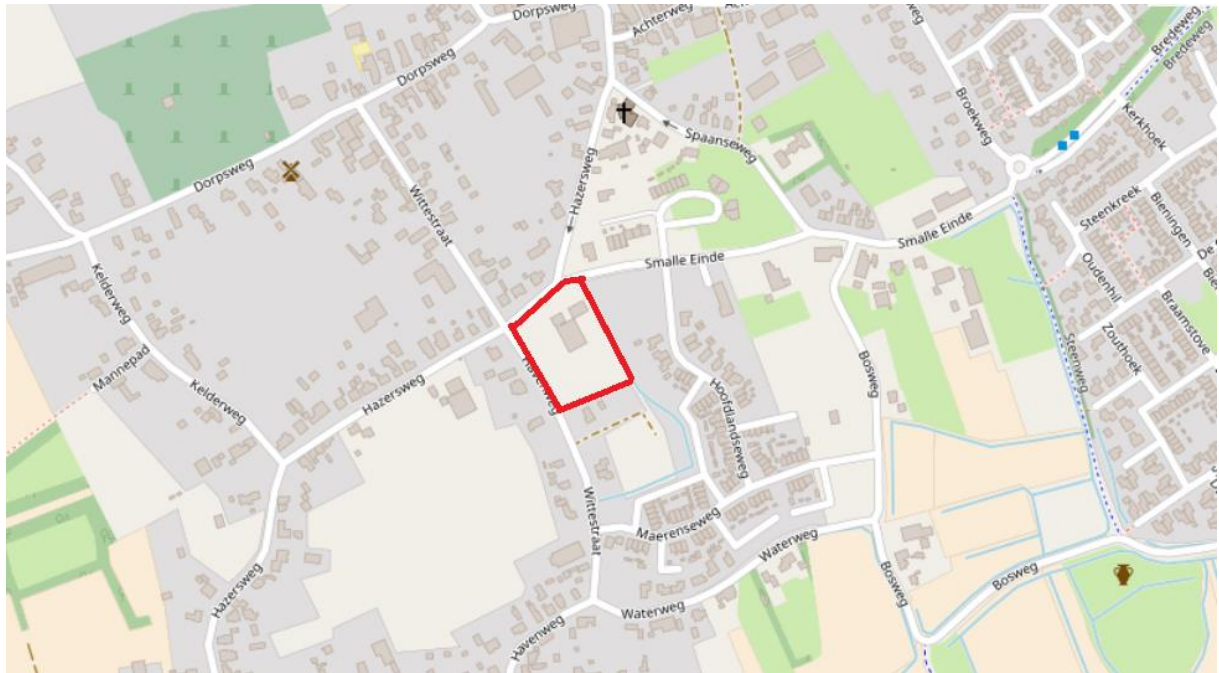
Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat u werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Ontheffing Wet Natuurbescherming

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in twee categorieën met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de paragraaf *vogels* besproken.

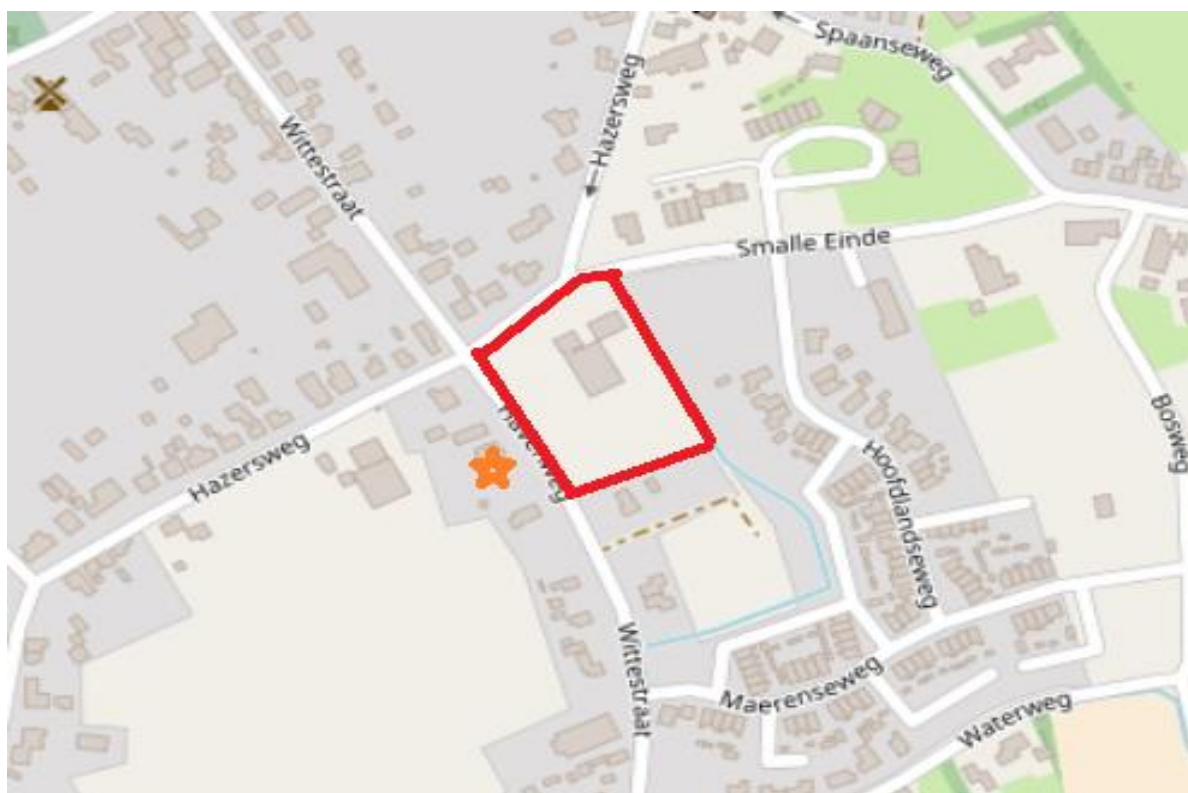
Voor algemeen voorkomende soorten geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (categorie 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (categorie 1) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn als negatieve effecten niet uitgesloten en voorkomen kunnen worden. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

BIJLAGE 2 KAART PLANGEBIED

Bron: Openstreemap, d.d. 17 oktober '17

BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN

Figuur 6. De waarnemingen van Huismussen buiten het projectgebied (oranje ster) in het broedseizoen 2017. Het rode kader geeft het projectgebied aan.

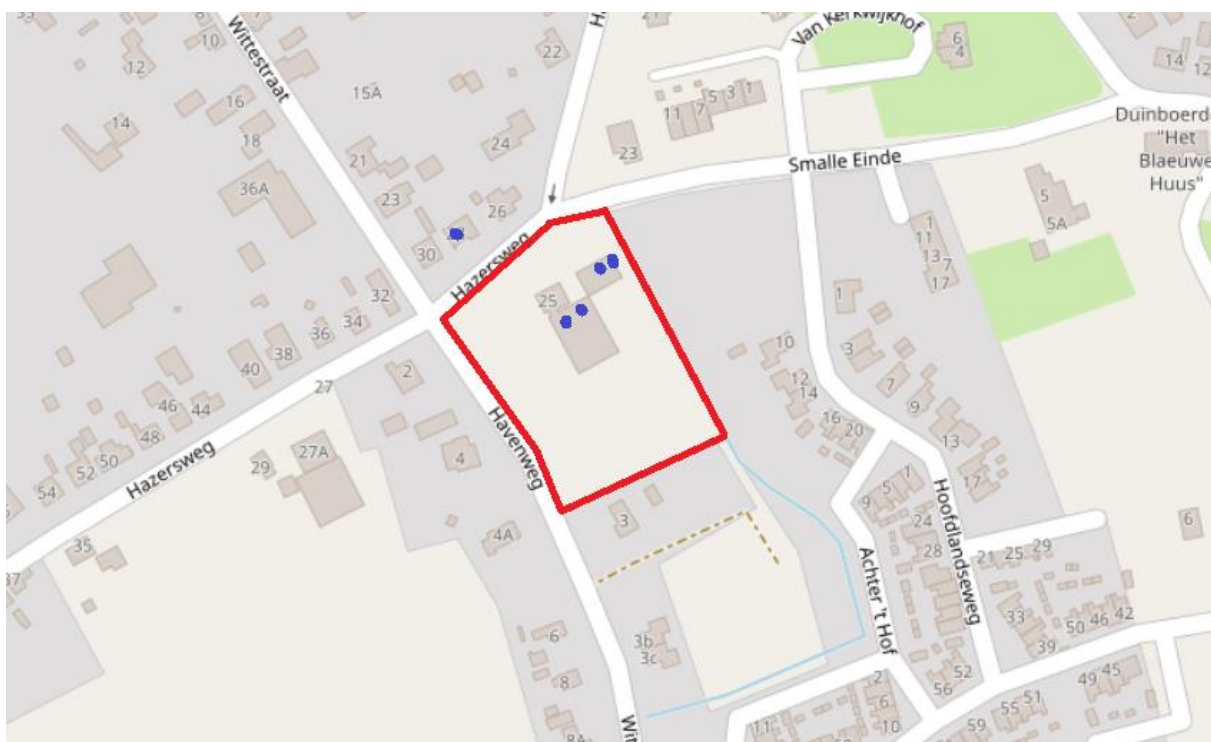
Figuur 7. Gierzwaluwnest onder de nok aan de westkant van de grote schuur

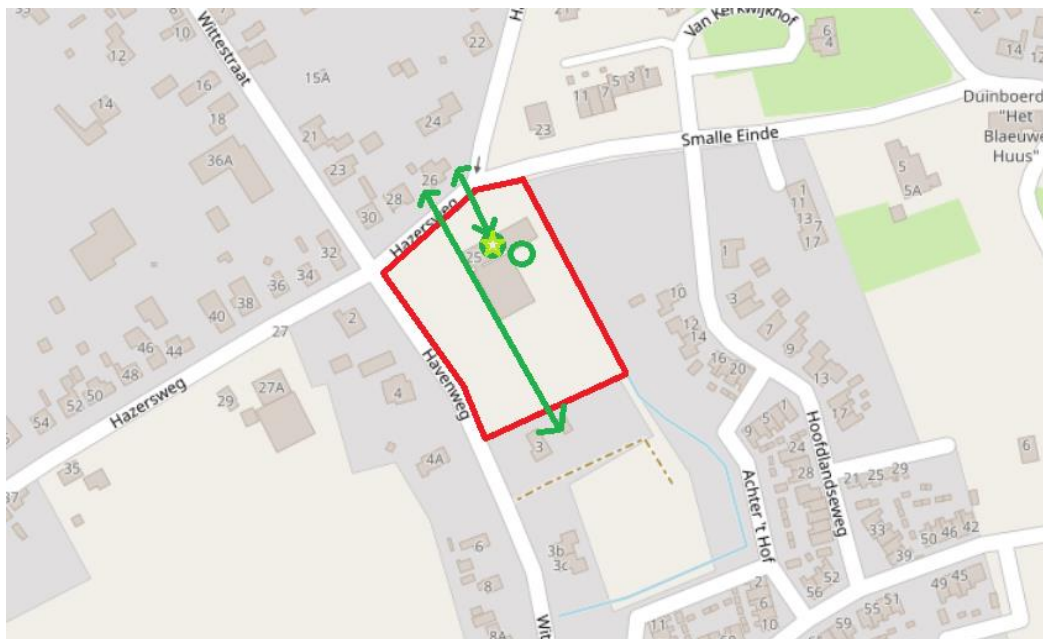
Figuur 8. Gierzwaluwnest onder de nok aan de oostkant van de grote schuur

Figuur 9. Locatie gierzwaluwnesten in wagenhuis

Figuur 10. De waarnemingen van invliegende gierzwaluwen (blauwe stippen) binnen en buiten het projectgebied in het broedseizoen 2017. Het rode kader geeft het projectgebied aan.

Figuur 12. Locaties waar gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen tijdens het onderzoek in voorjaar 2017 tot en met najaar 2017. De cirkels zijn foeragerende exemplaren in combinatie met de groene pijlen, die foerageerroutes aangeven van Laatvlieger in lente en ruige dwergvleermuis in de herfst. De sterren geven een baltsende vleermuis aan.

BIJLAGE 4 OVERZICHT WAARNEMINGEN

number	protocol	employee_name	start_date	start_time	end_date	end_time	temperature	cloud_cover	wind	wind_force	precipitation
2	Vleermuizen	Evelien van doorn	30-apr-17	20:30:00	30-apr-17	23:05:00	13.0	0/8 bewolkt	Z	2	Geen
4	Vleermuizen	Evelien van doorn	24-mei-17	03:32:00	24-mei-17	06:30:00	13.0	0/8 bewolkt	O	2	Geen
5	Vleermuizen	Evelien van doorn	12-jun-17	21:00:00	12-jun-17	0:00:00	17.0	8/8 bewolkt	W	4	Geen
6	Gierzwaluw	Evelien van doorn	27-jun-17	20:06:00	27-jun-17	23:06:00	18.0	8/8 bewolkt	O	2	Geen
7	Gierzwaluw	Evelien van doorn	10-jul-17	19:00:00	10-jul-17	23:00:00	20.0	6/8 bewolkt	ZW	2	Geen
8	vleermuizen	Evelien van doorn	21-aug-17	21:50:00	21-aug-17	23:50:00	18.0	7/8 bewolkt	NO	3	Geen
9	vleermuizen	Evelien van doorn	22-sep-17	20:39:00	22-sep-17	22:40:00	15.0	0/8 bewolkt	N	2	Geen

date	time	species_name	species_scientific_name	number	activity	gender
30-4-2017	21:25:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	passerend	onbekend
30-4-2017	21:40:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Passerend langs bosschage richting zuiden	onbekend
30-4-2017	21:44:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Passerend over grasveld richting zuiden	onbekend
30-4-2017	22:01:00	Laatvlieger	Eptesicus serotinus	1	Overvliegend richting zuiden	onbekend
30-4-2017	23:00:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Foeragerend tussen huis en wagenhuis	onbekend
24-5-2017	05:10:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Foeragerend tussen huis en wagenhuis	onbekend
24-5-2017	06:25:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invlieger oostkant grote schuur	Onbekend
12-6-2017	21:27:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invlieger westkant grote schuur	Onbekend
12-6-2017	22:15:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invlieger noordkant wagenhuis	onbekend
12-6-2017	22:30:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Foeragerend tussen huis en wagenhuis	Onbekend
27-6-2017	21:25:00	Gierzwaluw	Apus apus	2	2 nesten met roepende jongen noordkant wagenhuis	onbekend
27-6-2017	21:45:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invliegende gierzwaluw oostkant grote schuur	Onbekend
27-6-2017	22:10:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invliegende gierzwaluw wagenhuis	Onbekend

10-7-2017	21:35:00	Gierzwaluw	Apus apus	2	2 nesten met roepende jongen beide kanten grote schuur	onbekend
10-7-2017	21:37:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invliegende gierzwaluw westkant grote schuur	Onbekend
10-7-2017	22:15:00	Gierzwaluw	Apus apus	1	Invliegende gierzwaluw wagenhuis	Onbekend
10-7-2017	22:38:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Foeragerend tussen huis en wagenhuis	Onbekend
21-8-2017	21:40:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Foeragerend tussen huis en wagenhuis	Onbekend
22-9-2017	22:17:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Korte baltsroep/sociale roep tussen woonhuis en wagenhuis	Man
22-9-2017	22:30:00	Ruige Dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	1	verplaatsend naar zuid tussen huis en wagenhuis door	Onbekend
22-9-2017	22:41:00	Gewone Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	Korte baltsroep/sociale roep tussen woonhuis en wagenhuis	Man

Datum kerkuilonderzoek	Aantal braakballen	Muizensoorten
21-4-2017	2	6 veldmuis, 1 bosspitsmuis, 1 huisspitsmuis
24-5-2017	7	14 bosmuis, 7 veldmuis, 10 huisspitsmuis
12-6-2017	3	6 bosspitsmuis, gierzwaluwveren, 2 huisspitsmuis, 3 veldmuis, 3 bosmuis
21-8-2017	6	3 bosspitsmuis, 8 huisspitsmuis, 7 bosmuis, 6 veldmuis